

ΝΕΥΡΟΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ

*Σταυρούλα Δικαίου
Ρευματολόγος*

Νευροπαθητικός πόνος

“Pain arising as a direct consequence of a lesion or disease affecting the somatosensory system”

(Special Interest Group on Neuropathic Pain)

Νευροπαθητικός πόνος ορίζεται ο πόνος που προκαλείται από βλάβη ή δυσλειτουργία του Νευρικού Συστήματος (του ΚΝΣ ή του ΠΝΣ)

(International Association for the Study of Pain, IASP)

Ταξινόμηση νευροπαθητικού πόνου:

- **περιφερικός:** περιφερικό νεύρο
πλέγμα
νωτιαίο γάγγλιο
ρίζα
- **κεντρικός:** νωτιαίος μυελός
εγκεφαλικό στέλεχος
θάλαμος
εγκεφαλικός φλοιός

Κύρια Χαρακτηριστικά νευροπαθητικού πόνου

- Αίσθημα καύσου, αιμωδίας, ηλεκτρικής εκκένωσης, τρυπήματος (βελονιές), μυρμήγκιασμα.
- Αλλοδυνία, υπεραλγησία, υπαλγησία και υπερπάθεια συχνά συνυπάρχουν.
- Διάχυτος μη εντοπιζόμενος, παροξυσμικός, συνήθως χρόνιος.
- Έναρξη ή αμέσως ή με καθυστέρηση μετά απο τραυματισμό νεύρου.
- Κόπωση και συναίσθημα μεταβάλλουν την ένταση.
- Ανατομική κατανομή αισθητικής βλάβης συνήθως.
- Δεν απαντά στις συνήθεις παρεμβάσεις με αναλγητικά
- Επιδεινώνεται συνήθως τη νύχτα.
- Σύνοδες αγγειοκινητικές διαταραχές ή διατροφικές αλλοιώσεις.

Ορολογία συμπτωμάτων νευροπαθητικού πόνου

- **Paresthesia:** μη φυσιολογική αίσθηση (αυτόματη ή προκλητή)
- **Dysesthesia:** δυσάρεστη αίσθηση (αυτόματη ή προκλητή)
- **Hypoesthesia:** ελαττωμένη αισθητικότητα σε ερέθισμα (αφής ή θερμικό)
- **Hyperesthesia:** αυξημένη αισθητικότητα σε ερέθισμα (αφής ή θερμικό)
- **Hypoalgesia:** ελαττωμένη απάντηση σε ερέθισμα που φυσιολογικά είναι επώδυνο – αυξημένος ουδός
- **Hyperalgesia:** αυξημένη ευαισθησία στα επώδυνα ερεθίσματα – ελαττωμένος ουδός
- **Allodynia:** έντονη αντίδραση σε όλα τα ερεθίσματα, ακόμα και σε αυτά που δεν προκαλούν πόνο.

Αίτια περιφερικού νευροπαθητικού πόνου

Μονονευροπάθειες ή πολλαπλές μονονευροπάθειες

- Τραύμα
- Διαβητική μονονευροπάθεια
- Νόσοι κολλαγόνου
- Βλάβη πλεγμάτων (κακοήθειες, ακτινοβολία)

Αίτια περιφερικού νευροπαθητικού πόνου

Πολυνευροπάθειες

- ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΑ: σακχ. διαβήτη, αλκοόλ, ανεπάρκειες βιταμινών (θειαμίνη, νικοτινικό οξύ), αμυλοειδές.
- ΦΑΡΜΑΚΑ/ ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ: ισονιαζίδη, cisplatin, vincristine, νιτροφουραντοίνη, θάλλειο, αρσενικό.
- ΛΟΙΜΩΔΗ: HIV, οξεία φλεγμονώδης πολυνευροπάθεια (Guillain Barre).
- ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ: κληρ. αισθητικές νευροπάθειες, νόσος Fabry.
- ΚΑΚΟΗΘΗ: μυέλωμα, καρκινωμάτωσεις
- ΙΔΙΟΠΑΘΗΣ ΝΕΥΡΟΠΑΘΕΙΑ ΜΙΚΡΩΝ ΙΝΩΝ

Αίτια κεντρικού νευροπαθητικού πόνου

Νωτιαίες ρίζες/ νωτιαία γάγγλια

- Πρόπτωση δίσκου, αραχνοειδίτιδα, μεθερπητική νευραλγία, νευραλγία τριδύμου, χειρ. ριζοτομή, όγκος.

Νωτιαίος μυελός

- Τραύμα ή συμπίεση, συριγγομυελία, όγκοι ν.μ., πολλαπλή σκλήρυνση, αγγειακά (έμφρακτο, αιμορραγία), ανεπάρκεια B12, HIV.

Εγκεφαλικό στέλεχος

- Συνδρ. πλαγίου προμήκους, όγκοι, πολλ. σκλήρυνση, φυματίωμα.

Θάλαμος και υποφλοιός – φλοιός

- Έμφρακτο, αιμορραγία, όγκος, χειρ. βλάβες.

Complex Regional Pain Syndrome (CRPS) (Reflex Sympathetic Dystrophy and Causalgia)

CRPS: χρόνιος νευροπαθητικός πόνος

CRPS type I: ακολουθεί τραυματισμό μαλακών ιστών ή οστών, συνήθως άκρων (γνωστό ως reflex sympathetic dystrophy).

Μετά από ατυχήματα, ακρωτηριασμό, οξύ έμφραγμα, εγκεφαλικό επεισόδιο ή καρκίνο (πνεύμονος, μαστού, ωοθηκών, ΚΝΣ).

CRPS type II: ακολουθεί τραυματισμό νεύρων (καυσαλγία)

- Διαταραχές αυτόνομου (π.χ. υπεριδρωσία, αγγειοκινητικές διαταραχές)
- Κινητικές διαταραχές (π.χ. αδυναμία, δυστονία)
- Τροφικές αλλοιώσεις (π.χ. ατροφία δέρματος ή οστού, τριχόπτωση, αγκύλωση αρθρώσεων)

Διάγνωση νευροπαθητικού πόνου

Υπόθεση εργασίας: πιθανός νευροπ. πόνος (λόγω νευροανατομικής κατανομής πόνου και ιστορικού)

Εξετάσεις επιβεβαίωσης:

- A. Αρνητικά ή θετικά σημεία αισθητικότητας, περιοριζόμενα στην περιοχή εννεύρωσης της νευρικής δομής (κλινική εξέταση αισθητικότητας ή με χρήση ερωτηματολογίων)
- B. Διαγνωστικά tests που επιβεβαιώνουν βλάβη ή νόσο (π.χ. νευροαπεικονιστικές ή νευροφυσιολογικές μέθοδοι)

A & B

Οριστικός νευροπ. πόνος

A ή B

Πιθανός νευροπ. πόνος

Θεραπεία νευροπαθητικού πόνου

- Τοπική: τοπικά αναισθητικά, capsaicin
- Περιοχική: TENS, βελονισμός, θερμά ή κρύα επιθέματα, χειρομαλάξεις
- Blocks: διήθηση νεύρων, πλεγμάτων, συμπαθητικών γαγγλίων
- Κεντρική διέγερση: spinal cord stimulation, deep brain stimulation
- Φάρμακα ν.μ: επισκληρίδιες εγχύσεις (τοπικά αναισθητικά ή οπιοειδή)
- Συστηματική φαρμακευτική αγωγή
- Χειρουργική: αποσυμπίεση
- Ψυχολογική
- Φυσική αποκατάσταση (rehabilitation)

Φαρμακευτική αγωγή νευροπαθητικού πόνου

Οδηγίες EFNS 2010

EFNS: European Federation of Neurological Society

- TCA
- Pregabalin
- Gabapentin
- Tramadol
- Opioids
- Duloxetine
- Venlafaxane
- Topical lidocaine
- Capsaicin patches
- Συνδυασμος: TCA+gabapentin,
gabapentin+opioids